

1028. HOUTHEM 6,3 km

www.wandelgidszuidlimburg.com



Tijdens deze wandeling met enkele boshellingen wandelt u over voetpaden naar de Geulhemmermolen in Geulhem. U passeert enkele rotswooningen en dan loopt u via grindweg door het bos omhoog. Na een mooi stuk door de bossen, van de Bergseheide komt u beneden bij de Geul, waar u geruime tijd langs loopt. Via het natuurgebied Ingendael loopt u terug naar de brasserie met terras. Onderweg staan enkele zitbanken.



Startpunt: Burgemeester Quicx, Coffee & More, Joseph Corneli Allée 1, Houthem – Valkenburg.
Tel:043-6088888. Open dagelijks van 10.00 tot 18.00 uur. U kunt parkeren op de parkeerplaats van het kasteel.

GPS afstand	Looptijd	Hoogteverschil	Totaal omhoog
6,34 km	1.35 uur	69 m	129 m



1028. HOUTHEM 6,3 km

1. Met uw rug naar de ingang van het café loopt u RD. Na 20 m gaat u aan de 4-sprong, bij pleintje met zitbanken, scherp R de klinkerweg omlaag met links van u het grote St. Gerlach Paviljoen, met unieke congres- en vergaderruimten, dat plaats biedt aan 500 personen. Aan het eind van het paviljoen gaat u L en loop dan RD over het grindpad. Aan de kruising van grindpaden bij wegwijzer gaat u R verder door het Prinses Juliana Park, waarin meestal vele mooie kunstwerken staan. Aan de 3-sprong gaat RD. Bij rechts staand kanon verlaat u het park en loopt u RD (Onderstestraat) over de klinkerweg met rechts een rij mergelwoningen.

(Het kanon is hier in 1999 geplaatst t.g.v. het 400 jarig bestaan van schutterij St. Martinus uit Houthem St. Gerlach.

Als u aan de klinkerweg meteen L gaat, dan komt u via het kerkhof bij de mooie Sint Gerlachuskerk uit 1720 met het prachtige barokke interieur. U moet beslist even gaan kijken. U kunt dan ook een bezoekje brengen aan de schatkamer van St. Gerlachus en de bijzondere stiltekapel).

Negeer zijwegen.

(U passeert rechts bij huisnr. 18 een prachtige mergelwoning, de voormalige pastorie (1874)).

Aan de T-splitsing bij de Sint-Gerlachuskapel (1870) gaat u L (Onderstestraat) en u passeert meteen rechts (huisnr. 52) de mooie villa uit 1917. Negeer zijweg rechts (Past. Ribberhgstraat). Voorbij de mooie villa "Wilhelmina" (1902) en meteen voorbij grijs huis (huisnr. 62) gaat u R over de klinkerweg.

(Als u hier L het terrein van Adelante oploopt, dan ziet u meteen rechts het bijzondere Ronald McDonald Huis, het eerste in Europa dat verbonden is aan een revalidatiecentrum.

Het gebouw is het eerste Nederlandse Hundertwasser project (Oostenrijkse kunstenaar/architect). Hier kunnen gezinnen met een gehandicapt kind vakantie vieren en toch gebruik maken van de noodzakelijke revalidatie).

De klinkerweg wordt bij ingang van parkeerplaats van hotel een voet-grindpad. Negeer zijpad rechts. Aan de 3-sprong gaat u L. Aan de volgende 3-sprong gaat u RD.

(Rechts ziet u de schietboom met kogelvanger van de schutterij Houthem-St. Gerlach (1599)).

2. Aan de volgende 3-sprong gaat u L en via twee bruggen steekt u de Geul en dan de molentak van de Geul over.

(Bij de tweede brug komt u bij de Geulhemermolen en bijbehorende stuw. De huidige molen en woonhuis stammen uit 1768. In 1204 werd de molen voor het eerst genoemd. Tot 1955 was de molen in gebruik als korenmolen (zie infobord). Kijk bij infobord ook even omhoog en u ziet een muurkruis met tekst).

Aan de doorgaande weg gaat u R. Meteen daarna gaat bij ANWB wegwijzer L de doorgaande weg omhoog richting Berg en Terblijt.

(Na 50 m passeert u links grotwoningen, de enige in Nederland. Ze werden tot 1931 bewoond door blokkbrekers. Zie infobord. De grotwoningen zijn jaarlijks met Kerstmis te bezoeken).

Na 200 m gaat u, tegenover hotel Lamerichs (huisnr. 27) en bij beeld van een blokkbreker, L over de klinkerweg richting ingang Geulhemmer groeve.

(U passeert meteen rechts het beeld van de Blokkbreker, de ambachtsman die in het verleden met behulp van vaak primitieve werktuigen de blokken mergel ondergronds won).

Meteen daarna gaat u R het bospad omhoog.

(De Geulhemmer steengroeve is een ondergrondse groeve waaruit vroeger mergelsteen uit de bodem werd gehaald. Ze heeft een onderaards gangenstelsel van circa 25 km lengte.

In de groeve bevindt zich een schuilkapel (1798), waar tijdens de Franse Revolutie H. Missen werden opgedragen.

De route volgend passeert u een mooi gietijzeren kruis en een plaquette, waarop alle mensen staan vermeld die in of rond de Geulhemmer groeve zijn overleden door een noodlottig ongeval).

Aan de 4-sprong bij afsluitboom gaat u L de brede grind- bosweg omhoog. Negeer zijpaden en volg geruime tijd RD de stijgede grind- bosweg

(Na 200 m, waar de brede bosweg naar rechts buigt, heeft u links bij liggende boomstammen mooi uitzicht over het Geuldal. Hier ziet u links in de verte steenbergen van voormalige steenkolenmijn in Belgisch Eisden/Maasmechelen).

Na ruim 400 m, meteen voorbij rechts boven staand pompregelhuisje en 50 m voor het voetbalveld van S.V. Berg'28, gaat u L.

(Het pompregelingshuisje wordt in de volksmond het heksenhuisje genoemd. Onder dit gebouwtje bevond zich een waterbassin met een inhoud 160 m³, waarmee de waterdruk in het waterleidingnet van Geulhem en omgeving werd geregeld).

Negeer meteen (trappen)pad links omlaag.

Meteen daarna gaat u aan Y-splitsing L het smalle bospad omhoog. (*U loopt dus niet richting sportcomplex*). Aan de T-splitsing voor weiland gaat u R met links van u het weiland. Aan de 4 - sprong gaat u L nog even langs het weiland.

(Hier heeft u links beneden mooi uitzicht op het in mergel opgetrokken kasteeltje (nu hotel) Geulzicht (1909). Sinds 2024 is er een woonzorgcentrum, genaamd Kasteel Zuyderhoudt, bijgebouwd met 26 zelfstandige eenheden voor dementerende ouderen

Links beneden ziet u ook de kerktoren van de prachtige St. Gerlachuskerk in Houthem).

Beneden aan de 3-sprong gaat u L omhoog.

3. Boven aan de omgekeerde Y-splitsing gaat u RD. Na 10 m gaat u aan de Y-splitsing L omlaag met rechts (even op afstand) een greppel/weiland. Na 100 buigt het bospad scherp naar rechts en wordt een dalend trappenpad. Beneden aan het einde van het trappenpad gaat u L. Meteen daarna aan de doorgaande weg, met voor u de ingang van de afgesloten voormalige ondergrondse kalksteengroeve Brakkenberg die nu een verblijfplaats van vleermuizen is, gaat u R omhoog.

(U loopt nu de Brakkeberg/Vogelzankweg (14%) omhoog, bekend bij wielervrienden).

Na bijna 150 m, 30 m voor rechts staande vangrail, gaat u bij bordje "Bergseheide" L bij afsluitboom het bospad omhoog. Negeer na 50 m bij asfaltstrook zijpad rechts en loop verder RD omhoog. Negeer zijpaden en volg geruime tijd RD het slingerende bospad, dat na bijna 600 m scherp links steil omlaag buigt, door het hellingbos

(150 m verder passeert u links een zitbank waar u (afhankelijk van jaargetijde) mooi zicht heeft op het kasteeltje Geulzicht en op het beneden gelegen koetshuis van het kasteeltje).

Na 800 gaat u aan de 4-sprong L omlaag. Negeer zijpaden en volg het bospad, dat een hol dalend bospad wordt, RD. Beneden nabij woning gaat u R over de grindweg. Ga bij breed ijzeren hek door het klaphek en volg geruime tijd het (grind)pad RD (geel-rood) met links van u de meanderende Geul, het snelst stromend riviertje van Nederland. (*U gaat dis niet links door het klaphek. Mogelijk ziet u bij warm weer Galloway runderen pootje baden in de Geul*). Na 400 m aan de 3-sprong, met links een zitbank, gaat u L omlaag verder langs de Geul. (*Hier bij zitbank, een genietplekje, heeft u prachtig uitzicht op Château Sint Gerlach*). 100 m verder, bij reling met touwen, loopt u bij mooie mergelwand boven langs de Geul.

4. Ruim 300 m verder, meteen voorbij klaphek en zitbank, gaat u L en steekt u via de smalle houten brug (Ingendaeler brökske) de Geul over. Via volgend klaphek loopt u het natuurgebied Ingendael binnen. Na 10 m gaat u R over het graspad met rechts mooi zicht op het bos. (*Mogelijk komt u hier grazende Galloway runderen*

en/of Konikpaarden tegen). **250 m verder gaat u aan de 4-sprong RD.** Vlak daarna gaat u via klaphek L over de grindweg en u verlaat even het natuurgebied. Voor zitbank en mooie grote es, gaat u bij dikke keien L en negeer meteen klaphek links en loop dan RD over het brede vlonderpad. Volg dan geruime tijd RD het grindpad RD door de rand van het natuurgebied met voor u in de verte het mooie torentje van de Gerlachuskerk. Na ruim 600 m gaat u bij veerooster door het klaphek en volg het grindpad, dat naar links buigt RD.

(Als u meteen na het klaphek en picknickbank R gaat, dan komt u meteen bij de Gerlachusput (eerste vermelding 1227)).

Voorbij groot infobord gaat u R de asfaltweg door de kastanjelaan omhoog.

(Hier heeft u mooi zicht op de voorkant van het prachtige Château Sint Gerlach. Château

Sint Gerlach is het voormalig Norbertijnen klooster dat gebouwd is in 1201 in de nabijheid van het graf van ridder kluizenaar Gerlachus, die overleed in 1164 of 1165. Dit dubbel klooster werd aanvankelijk door mannen en vrouwen bewoond maar werd na 1218 een adellijk vrouwenstift. In het begin van de 18^e eeuw werd het ingrijpend verbouwd. In 1786 verlieten de zusters het klooster.

In de 19^e eeuw is het klooster omgebouwd tot kasteel. Nu is er restaurant "Château Sint Gerlach" en "bristrot de Liège" in gehuisvest.

Links ziet u het rode hotel Sint Gerlach dat gehuisvest is in de voormalige pachthof van het klooster, die rond 1759 is gebouwd. De pachthof bestond uit vier hoekpaviljoens die door lage vleugels verbonden waren en een grote schuur gegroepeerd rondom een ruime binnenplaats. De grote schuur werd als opslag voor de oogst gebruikt en in de lagere vleugels werd het vee gestald. Voor die tijd was deze pachthof erg modern van opzet. Men sprak zelfs van een oogst- en vee paleis.

In het hotel hebben diverse belangrijke wereldleiders overnacht o.a. in 1991 de toenmalige president van Frankrijk François Mitterand en in 2005 de toenmalige president Bush van de Verenigde Staten, maar ook de popsterren Bruce Springsteen (2012) en The Rolling Stones (2014), die optraden tijdens Pinkpop.

Voorbij het congrescentrum gaat u L over het klinkerpad en voorbij het kunstwerk/paard "Bella van St. Gerlach" komt u weer u bij koffiebar, lounge Burgemeester Quicx Coffe & More (voormalige schuur boerderij), de sponsor van deze wandeling, waar u nog iets kunt eten of drinken o. a. diverse soorten koffie door de barista geserveerd. Via de andere toegangsdeur in het café komt u op de binnenplaats van de voormalige hoeve Broers, waar in de zomer een terras staat. Aan de overkant van de doorgaande weg ligt wijngaard Het personeel verneemt graag wat u van de wandeling vindt.

De voormalige hoeve Broers, waarvan de oudste fundamenten middeleeuws zijn, is gebouwd in 1720-1723. Bij de restauratie in 2016/2017 is zo veel mogelijk in de originele staat gelaten (o.a. dakspanten/mergelmuren in de koffiebar). De naam, die de uitspanning heeft meegekregen, burgemeester Quixc, verwijst naar een vroegere bewoner van de boerderij. Quixc was van 1820 tot 1856 burgemeester van Houthem, dat toen nog een zelfstandige gemeente was. De gemeenteraad vergaderde destijds in een van de kamers van de boerderij.

Als u hier op de binnenplaats (in de zomer terras) met uw rug naar de onderdoorgang RD loopt en dan L gaat, dan komt u aan de doorgaande weg bij de mooie Maria kapel (1902), die eens in de drie jaar dienst doet als rustaltaar tijdens de Sacramentsprocessie. Hier ligt aan de overkant van de weg ook de wijngaard van Château Sint Gerlach.

Auteur: Jos Wlazlo

Het Auteursrecht van deze tekst en het Databankenrecht op deze route ligt volledig bij de auteur. Niets van deze wandelroute mag worden gekopieerd, vervoelvoudigd of openbaar gemaakt zonder toestemming van de auteur.